

ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ПРОДУКТОВИХ ІННОВАЦІЙ

Сабадаш В.В., доц., Портянка А.Г., студент
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

У сучасних умовах світова економіка різко змінюється під дією комплексу економічних чинників, серед яких є широке залучення інновацій.

Саме орієнтація на інтелектуальні, а не на сировинні ресурси може забезпечувати високі темпи економічного зростання, збереження природних екосистем, зниження антропогенного тиску на навколишнє середовище, що у кінцевому результаті дозволить узгоджувати економічні й екологічні цілі, забезпечуючи самопідтримуючий, збалансований розвиток економіки.

Однак інновації й інноваційна діяльність пов'язані зі значним ризиком, оскільки сутність інновацій складають зміни, які розглядаються як джерело доходу, а процеси й результати змін містять істотну частку елементів невизначеності і спричиненого нею ризику.

Екологічні ризики – це ймовірність негативних для життєдіяльності суспільства, в тому числі й для здоров'я населення, результатів будь-яких антропогенних або техногенних змін природних об'єктів і факторів [1].

На сьогодні, рівень конкурентоспроможності України залишається досить низьким, до того ж спостерігається подальше погіршення екологічних показників. Україна є однією із найбільш забруднених та екологічно проблемних територій – рівень навантаження на природне середовище в 4-5 разів перевищує аналогічні показники в інших країнах. За ступенем забруднення та деградації довкілля Україна посідає одне із перших місць – при питомій вазі території в 2,7% викиди шкідливих речовин до атмосфери досягають – 18%, скидання стічних вод у поверхневі водойми – 12%, щорічне складування відходів – 19% від у недалекому минулому загальносоюзних показників [2].

Класифікацію екологічних ризиків за природою виникнення і основними ознаками показано нижче.

Таблиця 1

Основні види екологічних ризиків інновацій [3]

Природа виникнення ризиків	Види екологічних ризиків	Основні ознаки
Зворотна реакція природи	Природно-екологічний	Порушення рівноваги в навколишньому природному середовищі, зникнення видів флори і фауни, ресурсів, зміни клімату, зміна якості ресурсів
Природа виникнення ризиків	Види екологічних ризиків	Основні ознаки

	Ризики катастроф	Забруднення та інші зміни в навколишньому природному середовищі в результаті техногенних або природних катастроф, аварій тощо
Розвиток техносфери	Техногенний	Забруднення та зміни в навколишньому природному середовищі внаслідок господарської діяльності людини
Інституційне середовище	Еколого-нормативний	Зміни в законодавчій і нормативній базі, прийняття більш жорстких екологічних вимог
Суспільство	Соціально-екологічний	Екологічно спрямовані акції громадськості
Міжнародна спільнота	Еколого-політичний	Прийняття державних та регіональних екологічних програм
Населення	Еколого-демографічний	Збільшення кількості захворювань, погіршення здоров'я населення, зростання смертності
Економіка країни	Еколого-економічний	Проблеми фінансування природо-охоронної діяльності

Для забезпечення сталого розвитку України важливе значення набуває впровадження екологічних інновацій, під якими розуміються нові продукти, технології, способи організації виробництва, які забезпечують збереження і охорону навколишнього середовища. Екологічні ризики інновацій спроможні впливати на ефективність процесів їх розробки й просування на ринку та потребують належної оцінки і врахування при обґрунтуванні відповідних інноваційних проектів. Без розробки державної комплексної програми, вирішити екологічні проблеми в Україні проблематично.

1. Лук'янова В. В. Економічний ризик: навч. посіб. [Текст] / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. – К.: Академвидав, 2007. – С. 454.

2. Галушкіна Т. П. Теоретико-методологічні засади природо-ресурсного менеджменту в Україні [Текст] / Т. П. Галушкіна, А. Й. Жемба // Вісник національного університету водного господарства та природокористування: зб. наук. праць. – Рівне, 2010. – Ч. 2, № 4 (44). – С. 24–34.

3. Ілляшенко С. М. Економічний ризик [Текст] : навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 201-203.